ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
Τμήμα Εποπτείας
Δικαστ. Λειτουργών
& Στατιστικής
Τηλ: 210 6419326
e-mail:
politiko@eisap.gr

Αθήνα, 29-5-2024

Αρ. Πρωτ: 3987

Αρ. Εγκυκλ: 10

Προς :

1. Τους κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της Χώρας.
2. Τους κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της Χώρας.

Κοινοποίηση : 1) κ. Υπουργό Δικαιοσύνης.

2) κ. Πρόεδρο του Αρείου Πάγου.

3) κ. Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και των δικαστικών λειτουργών.

ΘΕΜΑ : Πειθαρχικός έλεγχος των Εισαγγελικών Λειτουργών από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης των Δικαστηρίων και τον Εισαγγελέα Εφετών – Οριοθέτηση.

Α. Σύμφωνα με το άρθρ. 117 ν. 4 938/22 (Κ.Ο.Δ & Κ.Δ.Λ), όπως το εδάφ. στα΄ της § 1 προστέθ. με το άρθρ. 44 ν. 4947/22 : **«§1**. Αρμόδιοι για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης είναι: **α)** ο Υπουργός Δικαιοσύνης για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς, β) ..... **δ)** ο πρόεδρος του Συμβουλίου Επιθεώρησης, για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών - ποινικών δικαστηρίων, εκτός από τα μέλη του Αρείου Πάγου, ε) ..... **στα)** ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου για όλους τους εισαγγελείς, εκτός από τους αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου, **ζ)** ο εισαγγελέας εφετών ή ο προϊστάμενος

της εισαγγελίας εφετών για τους εισαγγελείς, αντεισαγγελείς πρωτοδικών και παρέδρους της εισαγγελίας. **§9.** Ο αρμόδιος για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης ενεργεί αμέσως προκαταρκτική εξέταση. Η προκαταρκτική εξέταση είναι άτυπη και ενεργείται είτε από τον αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής αγωγής, **είτε με εντολή** του από άλλο δικαστικό **λειτουργό ανώτερο κατά βαθμό** από εκείνον που φέρεται ότι έχει υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα. **§10.** Εκείνος που ενεργεί προκαταρκτική εξέταση: **α)** οφείλει να ζητήσει προφορικές ή έγγραφες εξηγήσεις από αυτόν που φέρεται ότι έχει υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα με γραπτή κλήση, στην οποία περιέχεται ακριβής περιγραφή των πραγματικών περιστατικών, που στοιχειοθετούν το ερευνώμενο πειθαρχικό παράπτωμα και τις διατάξεις, που το προβλέπουν, **β)** δικαιούται να ζητήσει πληροφορίες ή τη διαβίβαση συναφών στοιχείων από κάθε άλλη αρχή, **γ)** μεριμνά για τη συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων **και δ)** εξετάζει μάρτυρες, αν το κρίνει αναγκαίο. Ο καλούμενος να δώσει εξηγήσεις έχει δικαίωμα να λάβει προηγουμένως γνώση όλων των στοιχείων που τον αφορούν. **Για την προκαταρκτική** εξέταση **συντάσσεται** έκθεση, της οποίας το **πόρισμα** πρέπει να είναι **αιτιολογημένο. §11.** Ο **αρμόδιος** για την άσκηση της πειθαρχικής **δίωξης, αν** από την προκαταρκτική εξέταση **καταλήξει στην κρίση** ότι δεν συντρέχει λόγος να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, θέτει την υπόθεση στο αρχείο με αιτιολογημένη πράξη που κοινοποιείται στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Η σχετική πράξη δεν αναγράφεται στο μητρώο δικαστικών λειτουργών, τίθεται στο αρχείο της υπηρεσίας και δεν επιτρέπεται να αποτελεί στοιχείο κρίσης του. **§12.** Αν για την ίδια περίπτωση έχουν **επιληφθεί περισσότεροι** από τους κατά την παρ. 1 συναρμόδιους δικαστικούς λειτουργούς, η διαδικασία για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης **συνεχίζεται** μόνο από αυτόν, που σύμφωνα με το άρθρο 66 είναι **κατά βαθμόν ανώτερος** και ο οποίος καθίσταται αποκλειστικά αρμόδιος. Στην περίπτωση αυτή ο ιεραρχικά κατώτερος σε βαθμό υποβάλλει όλα τα σχετικά έγγραφα στον ανώτερο. Σε περίπτωση ομοιοβάθμων, αρμόδιος καθίσταται ο το πρώτον επιληφθείς. **Αν** η υπόθεση τεθεί στο **αρχείο,** σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 11, **δεν μπορεί** να επανέλθει σε αυτήν **άλλος** αρμόδιος για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης **εκτός από τον Υπουργό** Δικαιοσύνης».

Β. 1. Είναι σαφές ότι η κατά το άρθρ. 117§1 εδ. δ΄ ν. 4938/22 πειθαρχική αρμοδιότητα του Προέδρου του Συμβουλίου Επιθεώρησης αφορά δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς των πολιτικών – ποινικών δικ/ρίων εκτός από αρεοπαγίτες και αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου, διότι οι εισαγγελικοί λειτουργοί μετατάχθηκαν με το Σύνταγμα του 1975 από δημόσιοι κατήγοροι σε δικαστικούς λειτουργούς απολαμβάνοντας της κατοχυρωμένης στο άρθρ. 87 του Συντάγματος προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας (βλ. άρ. 87§3, 88§§5, 6, 90§§§§1, 2, 3, 5, 91§1 του Συντάγματος – Ολομ. Α.Π 794/76, Π.Χρ. ΚΖ 229, Α.Π 1935/06, Π.Χρ. ΝΖ 814, Α.Π 555/05, Π.Χρ. ΝΕ 993 – Ολομ. ΣτΕ 1160/89, ΣτΕ 2351/14 – Κ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ, Π.Χρ. Λ 609 επ. – βλ. επίσης Γνωμ. Εισ. Α.Π [Γρ. Κανιαδάκης] 2/02, Ποιν. Δικ. 2002, 1171, Γνωμ. Εισ. Α.Π [Δ. Παπαγεωργίου] 13/2020, Π.Χρ. Ο΄ 625, Γνωμ. Εισ. Α.Π [Γ. Σκιαδαρέσης], 2/22, Π.Χρ. ΟΒ΄ 153).

2. Τα προεκτεθέντα προκύπτουν και από την διαδρομή της διάταξης. Πράγματι, το προϊσχύσαν άρθρ. 99§1 εδ. γ΄ ν. 1756/ 1988 προέβλεπε αρμόδιους για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και τον Προϊστάμενο της Επιθεώρησης «για όλους τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς των πολιτικών – ποινικών δικ/ρίων, εκτός από τα μέλη του Αρείου Πάγου», προδήλως συμπεριλαμβανομένων στα τελευταία και των αντεισαγγελέων του Αρείου Πάγου. Όμως ακριβώς επειδή στους δικαστικούς λειτουργούς είχαν ήδη συμπεριληφθεί κατά το Σύνταγμα και οι εισαγγελικοί λειτουργοί, προδήλως θεωρήθηκε πλεονασματική στην ανωτέρω διάταξη η φράση «και εισαγγελικούς λειτουργούς», με συνέπεια απλώς να αφαιρεθεί δυνάμει του άρθρ. 107§2 4055/12, που τροποπ. ως εξής την ανωτέρω διάταξη : «§1. Αρμόδιοι για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης είναι : .....δ) ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και ο Προϊστάμενος της Επιθεώρησης **για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς** των πολιτικών – ποινικών δικ/ρίων, εκτός από τα μέλη του Αρείου Πάγου». Πρόδηλο είναι ότι αμφότερες οι διατάξεις (τροποποιούμενη και τροποποιητική) είχαν ακριβώς το ίδιο νόημα, αφού είναι αυτονόητο ότι με την απάλειψη της φράσης «και εισαγγελικούς λειτουργούς» δεν είχε θελήσει να καταστήσει, τόσο τον Προϊστάμενο Επιθεώρησης, όσο και τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, πειθαρχικά αρμόδιους μόνο για τους δικαστικούς και όχι για τους εισαγγελικούς λειτουργούς. Ακολούθως με το άρθρ. 46§3 ν. 4356/15 στα δύο ανωτέρω πειθαρχικά όργανα προστέθηκε ο Πρόεδρος

του Αρείου Πάγου, ενώ με το άρθρ. 23 ν. 4786/21 καταργήθηκε η σχετική αρμοδιότητα του τελευταίου. Όμως στο αντίστοιχο άρθρ. 117§1 ν. 4938/22 (νέος ΚΟΔ&ΚΔΛ), προδήλως από παραδρομή, καταργήθηκε εντελώς και η σχετική αρμοδιότητα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ενώ στο εδάφιο δ΄ της ίδιας διάταξης προβλέφθηκε ακέραιη η ανωτέρω πειθαρχική αρμοδιότητα του Προέδρου του Συμβουλίου Επιθεώρησης «για όλους τους δικαστικούς λειτουργούς των πολιτικών – ποινικών δικαστηρίων, εκτός από τα μέλη του Αρείου Πάγου». Η διάταξη αυτή χρησιμοποίησε την ίδια ακριβώς διατύπωση με την προϊσχύσασα και συνεπώς έχει το ίδιο ακριβώς νόημα, ότι δηλ. η πειθαρχική αρμοδιότητα του Προέδρου του Συμβουλίου Επιθεώρησης εκτείνεται και στους εισαγγελικούς λειτουργούς του Α΄ και Β΄ βαθμού.

3. Αμέσως μόλις η ανωτέρω παραδρομή κατέστη αντιληπτή προστέθηκε με το άρθρ. 44 ν. 4947/22 στην άνω διάταξη του άρθρ. 117§1 του νέου ΚΟΔ&ΚΔΛ το προαναφερθέν στο εδάφιο Α΄ της παρούσης εδάφιο (στα΄). Έτσι με την τελευταία διάταξη επαναφέρθηκε η συντρέχουσα/ παράλληλη αρμοδιότητα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου με εκείνη του Προέδρου του Συμβουλίου Επιθεώρησης όσον αφορά τον πειθαρχικό έλεγχο των εισαγγελικών λειτουργών Α΄ και Β΄ βαθμού. Εάν ο νομοθέτης ήθελε αποκλειστική αρμοδιότητα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, τότε θα έπρεπε να το διευκρινίσει στο εδάφιο (στα΄) του άρθρ. 117§1 και επί πλέον να τροποποιήσει το εδάφιο δ΄ του ίδιου άρθρου προσθέτοντας στο τέλος αυτού την φράση «και από τους εισαγγελικούς λειτουργούς του Α΄ και Β΄ βαθμού». Αυτό ήταν απολύτως αναγκαίο αφού το εδάφιο (στα΄) προστέθηκε στην §1 του άρθρ. 117 ν. 4738/22, στην οποία προβλέπονται αλλεπάλληλες συντρέχουσες/ παράλληλες πειθαρχικές αρμοδιότητες. Εξάλλου θα έπρεπε να είχε ρυθμισθεί επίσης ειδικά η συνήθης περίπτωση των μικτών καταγγελιών εναντίον δικαστών και εισαγγελέων για το ίδιο ιστορικό πειθαρχικό συμβάν.

4. Εν τέλει εάν επιληφθούν αμφότεροι, δηλ. τόσο ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου όσο και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Επιθεώρησης, της ίδιας πειθαρχικής υπόθεσης σε βάρος εισαγγελικού λειτουργού, είναι σαφές κατά το άρθρ. 117§12 εδ. α΄, β΄ ν. 4938/22 ότι εν τέλει αποκλειστικά αρμόδιος καθίσταται ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ως ανώτερος κατά βαθμό σύμφωνα με το άρθρ. 66§1 εδ. β΄. βα΄ ν. 4938/22, οπότε η μέχρι τούδε

συντρέχουσα/ παράλληλη αρμοδιότητα μετατρέπεται ex lege σε αποκλειστική υπέρ του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Γ. 1. Αν ο πειθαρχικά **ελεγχόμενος** είναι **εισαγγελέας εφετών**, τότε προδήλως ενόψει της ανωτέρω § 9 του άρθρ. 117 ν. 4938/22 την πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση διενεργεί ο επιλαμβανόμενος (βάσει καταγγελίας, αναφοράς κλπ) Εισαγγελέας ή ο ορισθείς Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ενώ αν ο πειθαρχικά **ελεγχόμενος** είναι **αντεισαγγελέας εφετών,** τότε ο επιλαμβανόμενος σχετικά Εισαγγελέας ή ο ορισθείς Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί σύμφωνα με την ανωτέρω § 9, αντί να διενεργήσει ο ίδιος πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση, να παραγγείλει (με κοινοποίηση στους συναρμόδιους Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης και Υπουργό Δικαιοσύνης) την διενέργεια πειθαρχικής προκαταρκτικής εξέτασης σε εισαγγελέα εφετών, ο οποίος θα του υποβάλλει εκτελεσμένη την παραγγελία μαζί με την πειθαρχική δικογραφία **χωρίς πόρισμα.** Το τελευταίο θα συντάξει αδέσμευτα κατά την αιτιολογημένη κρίση του ο έχων παραγγείλει σχετικά προβαίνοντας στις περαιτέρω νόμιμες ενέργειες, ενώ βεβαίως **μπορεί να ζητήσει** με την παραγγελία του για διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και την **υποβολή** μαζί με την δικογραφία **σχεδίου (ανυπόγραφου) πορίσματος.**

2. Αν ο πειθαρχικά **ελεγχόμενος** είναι **πρωτοβάθμιος εισαγγελικός λειτουργός,** οπότε υπάρχει **συντρέχουσα αρμοδιότητα** του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και του αρμόδιου εισαγγελέα εφετών, τότε ο επιλαμβανόμενος (βάσει καταγγελίας, αναφοράς κλπ) Εισαγγελέας ή ο ορισθείς Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου **μπορεί,** αντί να διενεργήσει ο ίδιος πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση, **να παραγγείλει** (με κοινοποίηση στους επίσης συναρμόδιους Υπουργό Δικαιοσύνης και Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης) :

α) Την διενέργεια **σύμφωνα με την ανωτέρω §9** του άρθρ. 117 ν. 4938/22 πειθαρχικής προκαταρκτικής εξέτασης κατά περίπτωση **σε εισαγγελέα εφετών ή ακόμα πρωτοδικών**, ο οποίος θα του υποβάλει εκτελεσμένη την παραγγελία με την πειθαρχική δικογραφία **χωρίς πόρισμα.** Το τελευταίο θα συντάξει αδέσμευτα κατά την αιτιολογημένη κρίση του ο έχων παραγγείλει σχετικά προβαίνοντας στις περαιτέρω νόμιμες ενέργειες, ενώ βεβαίως **μπορεί να ζητήσει** με την παραγγελία του για διενέργεια

προκαταρκτικής εξέτασης και την **υποβολή** μαζί με την δικογραφία **σχεδίου (ανυπόγραφου) πορίσματος.**

β) Τον **οικείο εισαγγελέα εφετών να ασκήσει την αρμοδιότητά του** κατά το άρθρ. 117§1 εδ. ζ΄ ν. 4938/22, οπότε στην περίπτωση αυτή θα διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση και **θα συνταχθεί πόρισμα**. Ακολούθως, αν ασκηθεί από τον οικείο εισαγγελέα εφετών πειθαρχική δίωξη, θα πρέπει να ενημερωθεί σχετικά ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Επιθεώρησης και ο Υπουργός Δικαιοσύνης. Αν όμως εκδοθεί **απαλλακτικό πόρισμα**, τότε – **πριν την αρχειοθέτηση** – αυτό μαζί με τον φάκελο της δικογραφίας θα υποβληθεί διαδοχικά στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης, για να κρίνουν στο στάδιο αυτό, αν θα ασκήσουν ή όχι την συντρέχουσα αρμοδιότητά τους προς έγερση πειθαρχικής δίωξης, την οποία σαφώς δεν έχουν απεμπολήσει και συνεπώς τυχόν προηγούμενη αρχειοθέτηση αποτελεί ανεπίτρεπτα αδικαιολόγητο τετελεσμένο σύμφωνα με το άρθρ. 117§12 εδ. δ΄ ν. 4938/22 (βλ. και την 1/ 1991 εγκύκλιο του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Γ. Πλαγιανάκου, υπό το όμοιο προϊσχύσαν καθεστώς του άρθρ. 99§12 ν. 1756/ 1988, όπως είχε προστεθεί με το άρθρ. 14§5 ν. 1868/ 1989). Αν κανένα από τα δύο ανώτατα όργανα δεν ασκήσει την αρμοδιότητά του, τότε επιστρέφεται ο φάκελος στον οικείο εισαγγελέα εφετών και γνωστοποιείται (με απλή κοινοποίηση σε εμάς και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης) η αρχειοθέτηση στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος είναι το μόνο όργανο που δεν δεσμεύεται από αυτήν.

γ) Τον **οικείο εισαγγελέα εφετών να ασκήσει την** κατά το άρθρ. 117§1 εδ. ζ΄ ν. 4938/22 **αρμοδιότητά του,** πλην όμως ρητώς **κατά την κυριαρχική του κρίση** (στην οποία πάντως επαφιέμεθα μόνο εμείς και όχι βεβαίως ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Επιθεώρησης, με τον οποίο πρέπει να γίνει ειδική σχετική συνεννόηση). Έτσι μετά την πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση και την σύνταξη του απαιτούμενου πορίσματος, αν ο εισαγγελέας εφετών ασκήσει πειθαρχική δίωξη, θα πρέπει να ενημερώσει σχετικά τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, καθώς επίσης τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης και τον Υπουργό Δικαιοσύνης, ενώ αν (ο εισαγγελέας εφετών), όπως δικαιούται, αρχειοθετήσει την υπόθεση, θα πρέπει να γνωστοποιήσει τούτο στους ίδιους.

3. Αν **ο διευθύνων την εισαγγελία εφετών** ή ο ορισθείς από αυτόν εισαγγελέας εφετών **επιλαμβάνεται αυτεπαγγέλτως** προς πειθαρχικό έλεγχο πρωτοβάθμιου εισαγγελικού λειτουργού βάσει καταγγελίας, αναφοράς κλπ απευθυνόμενης στον ίδιο, τότε προηγουμένως – ανεξαρτήτως αν αυτή φέρεται να μας κοινοποιείται ή όχι – ενημερώνει σχετικά τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου επισυνάπτοντας την καταγγελία, αναφορά κλπ (όπως επίσης ενημερώνει τους παραλλήλως συναρμόδιους Πρόεδρο του Συμβουλίου Επιθεώρησης και Υπουργό Δικαιοσύνης), ακριβώς ενόψει του ενδεχομένου να έχουμε ήδη επιληφθεί της υπόθεσης εμείς ή έτερος συναρμόδιος. Στην πρώτη περίπτωση, αφού τον πληροφορήσουμε σχετικά, συνεχίζουμε (εμείς) τον πειθαρχικό έλεγχο ως ανώτεροι κατά βαθμό και αρμόδιοι κατά το άρθρ. 117§1 εδ. α΄ ν. 4938/22. Εάν όμως δεν έχουμε ήδη επιληφθεί, μπορούμε να επιληφθούμε το πρώτον, οπότε είτε ενεργούμε οι ίδιοι πληροφορώντας σχετικά τον οικείο εισαγγελέα εφετών, είτε **μπορούμε να του παραγγείλουμε, με** την δέουσα πάντως **απόλυτη σαφήνεια**, την αρμόζουσα κατά την κρίση μας πειθαρχική κατά περίπτωση διαδικασία των εδαφίων **Γ. 2. α΄. β΄. γ΄** της παρούσης.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Γεώργιος Δ. Σκιαδαρέσης